

Statens vegvesen Region nord
Postboks 1403
8002 Bodø

Saksb.: Hege Rasmussen
e-post: fmnohra@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 56
Vår ref: 2017/5624
Deres ref:
Vår dato: 29.11.2017
Deres dato:
Arkivkode: 461.3

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra midlertidige anleggsarbeider – E6 Helgeland sør – Kulstaddalen nord – Åkvik – Vefsn

Vi viser til søknad datert 11.09.2017.

Vedtak

Med medhold i lov om vern mot forurensinger og om avfall (forurensningsloven) §§ 11 og 16 gis Skanska tillatelse til utslipp fra midlertidige anleggsarbeider i forbindelse med utbygging av E6 strekninga Kulstaddalen nord – Åkvik i Vefsn.

Tillatelsens vilkår er gitt i vedlegg.

Vi ber om at miljørisikoanalyse jf vilkår 8.1 oversendes innen 14.12.2017.

Med medhold i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-4 skal det betales et gebyr på kr 70 100,- for behandling av søknaden.

Bakgrunn

Skanska bygger ut E6 på Helgeland sør på oppdrag fra Statens vegvesen. De søker nå om tillatelse etter forurensningsloven for bygging av tre tunneler på strekninga Kulstaddalen – Åkvik i Vefsn.

Tunnel 1 vil få en lengde på 880 meter. Den vil gå gjennom Åsnevet, mellom Skåtmyra og Myrmoia. Det er satt av 90 dager til driving. Påhugget vil skje fra Myrmoia. Resipienten for utslippet av prosessvann her vil være en sidebekk til Fusta. Middelvannføringa er beregnet til ca 13 liter/sek. Lavvannføringa er 1 liter/sek. Det er estimert et vannforbruk på 1,3 liter/sek ved driving av tunnelen, totalt ca 10 000 m³.

Bekken som vannet slippes ut i har liten vannføring, og vil nok bli preget av utslippet mens arbeidene pågår. Det antas at bekken ikke er gyteområde pga den lave vannføringa og topografien i området.

Fusta vurderes å ha tilstrekkelig vannføring til at prosessvannet fortynnes når det kommer ut i elva. Bekken munner ut i et område der det tidligere har vært registrert elvemusling.

Tunnel 2 vil få en lengde på 240 meter. Den vil gå gjennom Åsnøva, mellom Bergdalen og Baåga. Det er satt av 30 dager til driving. Påhugget vil være på sørsida, ved Bergdalen. Resipienten for utslippet vil være en sidebekk nord for Fusta. Middelvannføringa er beregnet til 43 liter/sek. Lavvannføringa er 1,4 liter/sek. Det er estimert et vannforbruk på 1,1 liter/sek ved driving av tunnelen, totalt ca 2 700 m³.

Bekken som vannet slippes ut i har liten vannføring, og det vil bli vanskelig å få god innblanding av utslippet. Det antas at bekken ikke er gyteområde pga den lave vannføringa. Bekken renner ut i Fustvatnet. Vatnet har god kapasitet, men det kan forventes noe lokal blakking.

Tunnel 3 vil få en lengde på 710 meter. Den vil gå gjennom Åsberget, mellom Åkvikmyra og Aspneset. Det er satt av 90 dager til driving. Påhugget vil være mot vest, ved Åkvikmyra. Resipienten er en sidebekk som renner ut i Fustvatnet via en dam. Middelvannføringa er 39 liter/sek. Lavvannføringa er 2,3 liter/sek. Det er estimert et vannforbruk på 1,1 liter/sek ved driving av tunnelen, totalt ca 8 100 m³.

For å unngå problemer for biologien i dammen planlegges det å plassere utslippet nedstrøms dammen. Alternativt kan det være aktuelt med infiltrasjon i grunnen dersom det er tilstrekkelig infiltrasjonskapasitet her.

Også her kan det ventes noe lokal blakking i Fustvatnet dersom utslippet blir lagt til bekken.

Det antas at lekkasjevann fra fjellet vil være i størrelsesorden 20 – 30 liter/min pr 100 meter for alle tre tunnelene. Dette kommer i tillegg til produksjonsvannet.

Tunnelene vil drives ved konvensjonell drift. Tunnelmassene vil brukes i veiprojektet. Omtrent halvparten kan brukes direkte, mens halvparten må mellomlagres på områder som er avsatt til dette i reguleringsplanen. Det vil brukes fiberarmert sprøytebetong til sikring, i kombinasjon med bolting og armerte sprøytebetongbuer.

Tunnel 3 vil gå gjennom glimmerskifer/glimmergneis som gjerne vil danne mer finstoff enn gabbro/granitt og grønnstein, som finnes i traseene for de andre to tunnelene.

I tillegg til steinslam vil prosessvannet inneholde nitrogenforbindelser fra sprengstoffrester, oljeforbindelser og sementslam med høy pH.

Prosessvannet vil renses i et containerbasert sedimenteringsanlegg før utslipp i de lokale resipientene. En pølse av Zugol i den første containeren vil fange opp evt olje i prosessvannet. Vann fra verksted vil føres til renseanlegget etter at det har passert oljeutskiller.

Det legges opp til rensekrav på 200 mg ss/liter, 20 mg olje/liter og pH 6 – 9. Renseanlegget vil overvåkes ved uttak av ukeblandprøver som analyseres på suspendert stoff, total olje og pH. Vannmengder loggføres og sand-/slamnivået overvåkes.

Naturverdier og friluftsliv

Fusta er gitt varig vern gjennom Verneplan II for vassdrag. Veiutbygging kan gjennomføres uten at vernebestemmelsene hindrer det, men tiltaket skal vurderes opp mot verneverdiene.

Fusta renner mellom Fustvatnet og Vefsnfjorden og har ei sesongvannføring på mellom 20 og 60 m³/sek. Vassdraget er anadromt. Vassdraget ble rotenonbehandlet i 2011/2012, og fiskebestanden er i ferd med å ta seg opp. Sjøørretbestanden er noe mer livskraftig enn laksebestanden, men denne er også i bedring.

Det er en tynn bestand av elvemusling i elva. Denne er også under reetablering etter rotenonbehandlingen og det er antakelig en del unge muslinger i elva. Elvemusling er en art som er klassifisert som sårbar på den nasjonale rødlista.

På den nordlige delen av Åkvikmyra er det registrert en del rikmyrsarter. Her grenser myra til et relativt uberørt granskogsområde. Områdene har lokal og regional verdi.

Det er registrert en del viktige og svært viktige friluftsområder i berøring til anleggsområdene. Blant annet er det registrert et svært viktig friluftsområde der bekken som mottar prosessvannet fra tunnel 1 renner ut i Fusta. Også ved Åkvikmyra er det registrert et viktig friluftsområde.

På neset ved utløpet av Baåga er det et statlig sikra friluftsområde som er tilrettelagt og mye brukt.

Støy

Klima- og miljødepartementets retningslinje T-1442/2016 er lagt til grunn ved reguleringsplanarbeidet. De mest støyende aktivitetene skal skje innenfor kl 06.00 og 23.00 på hverdager. Det er noe spredt bebyggelse langs parsellen.

Høring

Søknaden har vært lagt ut til offentlig gjennomsyn i perioden 22.9 – 27.10.2017. Søknaden har også vært sendt til Vefsn kommune til uttalelse i brev datert 22.9.2017.

Vi har ikke mottatt merknader til søknaden.

Fylkesmannens vurdering

Vanlig forurensning fra midlertidige anleggsarbeider er tillatt etter forurensningsloven § 8, 1. ledd, punkt 3. Som «midlertidig» regnes normalt en anleggstid på ca 2 år. Om forurensningen kan karakteriseres som «vanlig» må vi vurdere i hver enkelt sak ut i fra art, omfang og virkninger av forurensningen.

For tunneldrift og større sprengningsarbeider er det innarbeidet en praksis der man anser at omfanget av forurensningen er slik at det er nødvendig med egen utslippstillatelse for dette.

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for utslipp fra midlertidige anleggsarbeider. Vi gjør oppmerksom på at dette betyr at vi også kan føre tilsyn med de delene av anleggsvirksomheten som det ikke er knyttet direkte vilkår til i denne tillatelsen.

Utslipp til vann og naturmangfold

Fustavassdraget er vernet mot vannkraftutbygging. Veiutbygging kan skje uten at verneplanen er til hinder, men inngrepene skal også vurderes opp mot verneformålet. Dette tiltaket vil ikke føre til direkte inngrep i vassdraget, men utslippene vil kunne gi en viss påvirkning. Ved fastsetting av vilkårene i denne tillatelsen vil det legges vekt på at påvirkningen av vassdraget skal være midlertidig, og at naturtilstanden gjenoprettes raskt etter at arbeidene er avsluttet.

Fustavassdraget er anadromt, men fiskebestandene er svært redusert etter at det har vært smittet av lakseparasitten gyrodactylus salaris. Det ble påvist ny smitte av lakseparasitten hos røye etter den første rotenonbehandlingen av vassdraget, og det ble gjennomført ei ny behandling i 2012. Fiskebestandene er i ferd med å ta seg opp, men friskemelding av vassdraget vil trolig ikke skje før 2020.

Rotenonbehandlingen har også gått ut over bestanden av elvemusling. Disse er avhengig av lakseyngel i sin reproduksjon. Elvemuslingen er trolig også i ferd med å ta seg opp, og vi antar at det er en del unge muslinger i vassdraget.

Fiskebestandene tåler vanligvis en del belastning av partikler i vannet. Naturlige partikler er imidlertid avrundede, mens partikler fra sprengningsarbeider/tunneldrift er skarpere. Dette gjør at gjellene til fisken kan skades ved lavere konsentrasjoner enn hva som er tilfellet ved naturlige partikler.

Elvemuslingen tar til seg næring ved å filtrere vannet. De er dermed sårbare for høyt partikkelinnhold i vannmassene.

Partikler i vannet vil også sedimentere og legge seg på bunnen. Her kan de dekke til bunnsstratet som er viktig leve- og beiteområde for fiskeyngel, elvemusling og flere andre arter. Det er derfor svært viktig at det partikulære utslippet i både elva og vatnet holdes på et så lavt nivå at det fraktes bort og ikke dekker til disse områdene.

Vannføringa er gjerne lavest på vinteren, da arbeidene her skal gjennomføres. Imidlertid er tidspunktet gunstig da den sårbare gyte- og klekketida unngås. Rogna ligger nå nede i elvegrusen, og vil være beskyttet så fremst at det ikke slammes for mye til.

Tunnel 1

Bekken som vil motta prosessvannet har ei lengde på ca 500 meter før den renner ut i Fusta. Vannføringa er liten, og mengden prosessvann vil trolig være like stor som den naturlige vannføringa i bekken. Den renner gjennom et område som er preget av menneskelig aktivitet/masseuttak, og er ikke forventet å ha større verdier. Bekken kan dermed anses som en del av rensesystemet før utslippet til Fusta, og vil gi en viss buffereffekt. Vi anser den foreslåtte grenseverdien på 200 mg SS/l som tilstrekkelig til å ikke medføre nevneverdig skade på elvemiljøet.

Området vis av vis der bekken renner ut i Fusta er imidlertid registrert som et svært viktig friluftsområde. Finstoff i elvevannet vil fort kunne ses som ei blakking som kan se dramatisk ut. Dette kan gi reaksjoner fra publikum.

Tunnel 2

Bekken her renner ut i Fustvatnet etter ca 450 meter. Den renner i hovedsak gjennom skogkledt område mens den siste strekninga går gjennom bebyggd/landbruksområde. Utløpet er i Fustvatnet like ved utløpet av Baåga og friluftsområdet her, og et kort stykke fra innløpet til Fusta. Også her kan utslippet gi noe blakking på vannet i Fustvatnet, noe som kan gi reaksjoner fra publikum.

Også her er vannføringa i bekken liten, og mengden prosessvann vil trolig utgjøre like mye som den naturlige vannføringa. Terrenghellninga gjør at det heller ikke her er forventet større verdier, og bekken har nok ikke betydning for fiskeyngel. Bekken kan dermed anses som en del av rensesystemet før utslippet til Fustvatnet. Når vannet kommer ut i vatnet antar vi at innblandinga vil være tilstrekkelig til at slammet ikke vil medføre nevneverdig skade. Vi anser den foreslåtte grenseverdien på 200 mg SS/l som tilstrekkelig.

Tunnel 3

Dersom vannet slippet på bekken etter dammen er det ei strekning på ca 700 meter gjennom skogbruksområder og skogholt før den renner ut i Fustvatnet ved Bergneset.

Lavvannføringa i bekken er omtrent det dobbelte av den mengden som utslippet vil utgjøre. Tunnelvannet vil sann sett utgjøre en betydelig påvirkning, men heller ikke her er det forventet at bekken har nevneverdig verdi for fiskebestandene i området. Bekken kan dermed anses som en del av rensesystemet før utslippet til Fustvatnet. Når vannet kommer ut i vatnet antar vi at innblandinga vil være tilstrekkelig til at slammet ikke vil medføre nevneverdig skade. Vi anser den foreslåtte grenseverdien på 200 mg SS/l som tilstrekkelig.

Infiltrering i stedege løsmasser vil være ei god løsning dersom det er egnede masser i området. Her må det også tas hensyn til årstiden, og infiltrasjonsanlegget må utformes slik at det blir liggende frostfritt for å h ønsket effekt. Dersom dette ikke er mulig å oppnå vil utslipp til bekken være å foretrekke for å unngå risiko for at slamholdig vann blir ført ut over terrenget.

Disponering av tunnelmasser

Tunnelmassene vil brukes i veiprojektet. Ved plassering av massene må dere ta hensyn til faren for avrenning av finstoff og om nødvendig skjermes nærliggende resipienter. Dere må også sikre at ikke plast fra tunnelarbeidene (nonelslanger, detonatorer, armeringsfibre osv) vaskes ut i vannforekomstene.

Støy

Det er ikke lagt ved støykarlegging eller støyberegninger ved søknaden. Det legges derfor til grunn at all boligbebyggelsen i nærhet til tunnelpåhugg og anleggsområdene blir berørt av støy fra anleggsarbeidene. Arbeidene her er relativt kortvarig, spesielt ved tunnel 2. Det er likevel viktig med god informasjon til beboerne i området før arbeidene starter opp og i forkant av spesielt støyende aktiviteter for å skape forståelse for arbeidene og forebygge konflikter. Det vil og virke konfliktdempende om dere gir spesielt utsatte grupper (f.eks turnusarbeidere, som er avhengig av søvn på dagtid) tilbud om alternativt oppholdssted i de mest belastende periodene.

Tunnel 1

Den nærmeste boligbebyggelsen er ca 660 meter fra tunnelpåhugget.

Tunnel 2

Det er ca 6 boliger som ligger innenfor 500 meter fra tunnelpåhugget i en slik retning at de antas å bli utsatt for støy.

Tunnel 2

Det ligger 3 boliger innenfor 500 meter fra tunnelpåhugget i en slik retning at de antas å bli utsatt for støy.

Generelt

Dere må tilbakeføre arealene som blir berørt av anleggsarbeidene til så nært naturtilstanden sin som mulig. Dette gjøres best ved at topplaget skaves av og tas vare på, slik at det kan legges tilbake når arbeidene avsluttes. Man vil da få en raskere revegetering med stedegne arter. Området skal være ryddet og satt i stand senest to måneder etter at anleggsarbeidene er avsluttet.

Arealene som berøres av anleggsarbeidene skal begrenses i så stor grad som mulig. Toppdekket skal ikke fjernes fra større arealer enn hva som er nødvendig. Det skal også iverksettes tiltak for å minimere avrenning av finstoff fra avdekte arealer ved bruk av avskjæring, fordrøyningsbassenger e.l. Grenseverdiene som er fastsatt for utslipp av prosessvann fra tunneldriften kan legges til grunn også for avrenning fra anleggsområdene generelt.

Slam fra anleggsdriften og bunnrensk fra tunnelene kan deponeres i veifyllingene/ massedeponiene kun dersom det er å anse som rene masser. Det vil si at det skal være innenfor grenseverdiene for tilstandsklasse 1 jf Miljødirektoratets veileder om helsebaserte tilstandsklasser (TA-2553/2009). Forurensa masser skal fraktes bort og leveres til godkjent avfallsmottaker.

Risikovurdering

Det skal utarbeides ei miljørisikoanalyse for anlegget, se vilkår 8.1. Vi ber om at denne oversendes oss innen 14.12.2017.

Grunnlag for avgjørelsen

Fylkesmannen gir tillatelse til midlertidig anleggsdrift på visse vilkår. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf § 16. Når vi avgjør om tillatelse skal gis legger vi vekt på de forurensningsmessige ulempene tiltaket kan føre til sammenholdt med de fordelene og ulempene som tiltaket ellers vil medføre. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Bedriften har plikt til å opptre skånsomt og tilpasse driften eller iverksette tiltak som er rimelig for å unngå skade på miljøet, jf forurensningsloven § 7 og naturmangfoldloven § 6. Dette gjelder selv om miljøpåvirkningene holdes innenfor de fastsatte grenseverdiene. Det samme gjelder også for forhold det ikke er satt grenser for gjennom vilkårene i denne tillatelsen. At

forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de kravene som er satt i tillatelsen, plikter dere å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven og de forskriftene som er hjemlet i disse lovene. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle viser vi til nettstedet www.regelhjelp.no.

Saksbehandlingsgebyr

Fylkesmannen skal kreve gebyr for saksbehandling og kontroll, jf forurensningsforskriften kapittel 39 *Gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven*.

Behandlingen av søknaden er plassert i sats 4, jf forskriftens § 39-4. Det betyr at dere skal betale et gebyr på kr 70 100,- for saksbehandlingen. Plasseringen i gebyrsats er gjort ut ifra en vurdering av ressursbruk. Gebyret var varslet i brev datert 20.09.2017. Vi har ikke mottatt merknader til varslet. Faktura for saksbehandlingsgebyret vil ettersendes fra Miljødirektoratet.

Klageadgang, saksopplysninger osv

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet **innen 3 uker** fra det tidspunktet dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal angi det vedtaket som det klages på og endringene som ønskes. Klagen må begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen sendes til Fylkesmannen i Nordland.

En klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningslovens § 42. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

En klage på vedtaket om gebyrsats fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Det fastsatte gebyret må betales i samsvar med det som er vedtatt her. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Norconsult AS Klæbuveien 127 B 7031 Trondheim

Vefsn kommune Postboks 560 8651 Mosjøen

Vedlegg:

1 Tillatelsens vilkår

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med utbygging av E6 Kulstaddalen nord – Åkvik i Vefsn kommune

Gitt med medhold i *Lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven) av 13. mars 1981 §§ 11 og 16.

Bedriftsdata

Bedrift	Statens vegvesen, Region nord
Beliggenhet/gateadresse	
Postadresse	Postboks 1403, 8002 Bodø
Org. nummer (bedrift)	971 032 081
NACE-kode og bransje	84.130 Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked

Anleggsdata

Anlegg	E6 Helgeland Sør
Sted	Kulstaddalen nord – Åkvik
Anleggstype	Samferdselsutbygging
Kommune og fylke	Vefsn, Nordland
Anleggsperiode	2017 – 2018

Fylkesmannens referanser

Saksnummer: 2017/5624	Anleggsnr: 1824.0077.01	Tillatelsesnr:
Tillatelse gitt: 29.11.2017	Endret dato:	2017.0977.T

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder for utslipp av spyle- og drensvann fra tunneldrift, støy fra anleggsvirksomhet, avrenning (overvann) fra tunneltipper og anleggsområder.

Tillatelsen gjelder ikke oljeholdig avløpsvann fra eventuelt verkstedbygg og utslipp fra eventuell brakkerigg.

Tillatelsen for anleggsdriften er midlertidig og gjelder frem til anleggsperioden er over.

Ved vesentlige endringer skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter som er oppført på Miljødirektoratets til enhver tid oppdaterte prioritetsliste. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdiene skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor disse skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter dere å redusere utslippene, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i denne tillatelsen.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen. Herunder skal den ansvarlige påse at eventuelle underentreprenører overholder kravene i utslippstillatelsen, og at disse innehar nødvendige utslippstillatelser for dagrigg/verkstedanlegg.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert (jf Internkontrollforskriften § 5, punkt 7).

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter dere å iverksette nødvendige tiltak for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig, redusere eller innstille driften.

Dere skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 8.4.

2.6 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for aktiviteten sin i henhold til *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften). Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at

dere overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Dere plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktivitetene som kan medføre forurensning, og skal kunne redegjøre for risikoforholdene.

Dere skal som del av internkontrollen/egenkontrollen gjennomføre avløpsmålinger jf vilkår 3.

Dersom Fylkesmannen krever det må dere fremlegge dokumentasjon på at kravene i utslippstillatelsen overholdes.

2.7 Tilsyn og forholdet til offentlige myndigheter

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene til enhver tid kontrollere virksomheten/anlegget, jf forurensningslovens § 50.

Hvis forurensningsmyndighetene finner det påkrevd, skal den som har fått utslippstillatelse medvirke eller bekoste overvåkningsundersøkelser eller andre liknende tiltak som med rimelighet kan kreves, jf forurensningslovens § 51.

Denne tillatelsen begrenser ikke den myndighet andre kommunale, fylkeskommunale eller statlige myndigheter har ihht annet lovverk.

3 Utslipp av spyle- og dremsvann fra tunneler

3.1 Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Resipient/utslippssted	Utslippskomponent	Grenseverdi	Midlingstid
Bekk med avrenning til Fusta/Fustvatnet	Suspendert stoff	200 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	20 mg/l	Stikkprøve
	pH	6 – 8	Stikkprøve

3.2 Utslippsreducerende tiltak

Avløpsvannet fra tunneldriften skal minimum renses i sedimenteringsbasseng og oljeutskiller. Renseanleggene skal dimensjoneres slik at de kan ta hånd om de aktuelle vannmengdene, og slik at grenseverdiene som angitt i vilkår 3.1 overholdes.

Den delen av renseenheten hvor olje skilles ut må ha utstyr for fjerning av olje.

3.3 Utslippssted for prosessavløpsvann

Prosessvannet skal føres til dykket utløp slik at innblandingen i vannmassene blir best mulig for å minimere risikoen for lokal nedslamming.

Dersom det finnes egnede løsmasser kan utslipp infiltreres i grunnen.

3.4 Utslippskontroll og journalføring

Avløpsvann fra tunnelene skal mengdemåles minimum 1 gang pr uke når tunneldriften pågår etter et program på forhånd fastsatt i internkontrollen. Om nødvendig må dimensjonering av renseanleggene korrigeres dersom mengdemålingene viser at disse ikke er dimensjonert riktig.

Det skal gjennomføres målinger av utslipp til vann så lenge tunneldriften pågår. Det skal tas ukentlige prøver når arbeidene starter opp. Disse kan reduseres til månedlige prøver etter to måneders drift dersom analysene viser stabile resultater innenfor grenseverdiene.

Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger/beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal som minimum omfatte de komponentene som er regulert gjennom grenseverdiene, som er suspendert stoff (SS), olje og pH. For partikkelutslippet kan det benyttes andre parametere, som turbiditet, dersom det fastslås korrelasjon til SS. Måleutstyr skal være kalibrert slik at det gir riktig resultat.

Renseanleggene og utslippet fra disse skal inspiseres daglig, og slamlagret skal tømmes dersom slamhøyden overstiger 50 cm.

Dersom det påvises skadevirkning på resipienten/landskapet som følge av utslippet skal avbøtende tiltak iverksettes umiddelbart.

Mengdemåling av avløpsvannet fra tunneler, kontroll av slamavskillere, analyseresultater, samt tømming av slam og olje skal journalføres.

Tiltak for å påse at kravene etterkommes skal innarbeides i virksomhetens driftsinstruks/internkontrollsystem.

3.5 Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg

Renseinnretningene skal tømmes for slam, sand og olje så ofte at utskillingen til enhver tid er effektiv.

Drifts- og tømmerutiner for renseanleggene skal innarbeides i driftsinstruksen/ internkontrollsystemet.

3.6 Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra anleggs- og riggområder skal håndteres slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet.

4 Støy fra anleggsvirksomhet

4.1 Støybegrensninger

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Dagtid (L_{pAeq2h} 07–19)	Kveld (L_{pAeq4h} 19–23), søn-/helligdag ($L_{pAeq18h}$ 07–23)	Natt (L_{pAeq8h} 23–07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	59	54	45
Skoler, barnehager	54 i brukstid		

Bolighus og helseinstitusjoner bør så langt som mulig ikke utsettes for støy etter kl 19.00.

4.2 Støyreducerende tiltak

Det bør benyttes støyisolerte tunnelvifter for og i størst mulig grad minimere nattestøy for nærliggende boliger.

Støysvake maskiner og minst støyende arbeidsprosesser skal velges i den grad dette er praktisk og økonomisk mulig.

Det skal settes opp støyskjermer før anleggsarbeidene oppstart der dette er hensiktsmessig uten at støyskjermer i seg selv gir større ulemper for boligområdene.

4.3 Avvik fra grenseverdier

Grenseverdiene for støybelastning kan fravikes i perioder. Det tillates ikke avvik fra grenseverdiene på natt eller helger og helligdager.

Ved fravik fra gitte grenseverdier gjelder følgende vilkår:

Varsling

Boliger og helseinstitusjoner som utsettes for spesielt støyende aktivitet skal varsles senest en uke før slike aktiviteter startes opp. Varslingen skal skje skriftlig og/eller ved personlig oppmøte og skal inneholde informasjon om:

- type støyende aktivitet
- forventet støybelastning
- de enkelte deloppgavens varighet
- mulighet for annet oppholdssted

Også andre som får støybelastning fra anleggsvirksomheten kan med fordel varsles om støyende aktivitet da dette vil kunne skape en forutsigbarhet som gjør at støyen oppleves mindre belastende.

Tilbud om annet oppholdssted

Beboere som får sin søvn/hvile forstyrret i to eller flere sammenhengende døgn skal få tilbud om annet oppholdssted. Dette gjelder spesielt for personer som har en slik arbeidssituasjon at de har behov for søvn/hvile på dagtid, eller som av andre årsaker er spesielt sårbare for støyeksponering.

5 Avfallshåndtering

5.1 Generelle krav

Dere plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av arbeidene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Dere plikter videre å sørge for at all avfallshåndteringen, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Avfall som oppstår ved arbeidene, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt eller eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Nedgraving eller brenning av avfall er ikke tillatt.

5.2 Farlig avfall

Farlig avfall som bilbatterier, løsemidler, malingsavfall, oljefilter, oljeslam, spillolje osv skal samles opp og leveres virksomheter som har tillatelse til mottak, innsamling eller behandling av farlig avfall.

Før farlig avfall blir levert til godkjent mottaker må dere sørge for at det er forsvarlig lagret, merket og emballert. Lagres farlig avfall utendørs må dette skje på fast fundament, og med oppsamlingsmulighet i tilfelle søl eller lekkasjer. Lagerområdet skal sikres mot adgang for uvedkommende og dyr. Det skal dessuten finnes et tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler.

5.3 Massedeponier og områder der tunnelmasser benyttes

Tunneltipper/massedepot/utfyllinger og områder for deponering av steinslam skal sikres slik at det ikke kan oppstå utvasking/avrenning fra disse. Tiltak for å påse at kravet etterkommes skal innarbeides i driftsinstruksen/internkontrollsystemet.

Tippområder skal plasseres/utformes slik at resipienten skjerms mot forurensende avrenning. Tippene skal sikres mot utrasing av masser, og det skal om nødvendig etableres grøfter eller andre tiltak for avskjæring av sigevann.

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, brannbekjempningsmidler, hydraulikkvæsker, osv.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal dere dokumentere at det er foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf også vilkår 2.6 om internkontroll.

Dere plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikaliene som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der mer miljøvennlige alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke fremstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.

7 Grunnforurensning og forurensede sediment

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak, jf *Forskrift om begrenning av forurensning* (forurensningsforskriften), *kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider*. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt godkjenning fra kommunen.

8 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1 Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av det gjeldende anlegget. Resultatene skal vurderes i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

8.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal det iverksettes risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

8.3 Etablering av beredskap

Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap

mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

8.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.